

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

**DĖL LEIDIMO VYKDYTI KONCENTRACIJĄ UAB KONCERNUI „ACHEMOS GRUPĖ“
ĮSIGYJANT 100 PROC. UAB „LP GRUPĖ“ AKCIJŲ**

2017 m. gruodžio 7 d. Nr. 1S-129 (2017)

Vilnius

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2017 m. gruodžio 7 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl leidimo vykdyti koncentraciją UAB koncernui „ACHEMOS GRUPĖ“ (kodas 156673480) (toliau – koncernas „ACHEMOS GRUPĖ“) įsigyjant 100 proc. UAB „LP grupė“ (kodas 123496364) akcijų.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

(2) Pranešimas apie koncentraciją koncernui „ACHEMOS GRUPĖ“ įsigyjant 100 proc. UAB „LP grupė“ akcijų Konkurencijos taryboje gautas 2017 m. balandžio 25 d.¹ Apie gautą pranešimą apie koncentraciją buvo paskelbta Konkurencijos tarybos interneto svetainėje 2017 m. balandžio 26 d.

(3) Pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimas buvo pratęstas Konkurencijos tarybos 2017 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 1S-55 (2017)² Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje numatytam keturių mėnesių laikotarpiui.

(4) Koncernas „ACHEMOS GRUPĖ“ 2017 m. rugpjūčio 10 d. Konkurencijos tarybai pateikė papildomą informaciją³. Įvertinusi jos pobūdį ir turinį, Konkurencijos taryba 2017 m. rugpjūčio 16 d. nutarimu Nr. 1S-84 (2017)⁴ nusprendė, kad ši informacija nuo pat koncentracijos vertinimo pradžios buvo būtina visapusiškam koncentracijos nagrinėjimui, tad turėjo būti pateikta pranešime apie koncentraciją bei konstatavo, kad pranešimas apie koncentraciją koncernui „ACHEMOS GRUPĖ“ įsigyjant 100 proc. UAB „LP grupė“ akcijų Konkurencijos taryboje laikomas gautu 2017 m. rugpjūčio 10 d. Apie gautą pranešimą apie koncentraciją koncernui „ACHEMOS GRUPĖ“ įsigyjant 100 proc. UAB „LP grupė“ akcijų 2017 m. rugpjūčio 17 d. buvo paskelbta Konkurencijos tarybos interneto svetainėje. Pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimas buvo pratęstas Konkurencijos tarybos 2017 m. rugsėjo 5 d. nutarimu Nr. 1S-95 (2017)⁵ Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje numatytam keturių mėnesių laikotarpiui.

(5) Nagrinėdama pranešimą apie koncentraciją ir siekdama gauti reikiamos informacijos, Konkurencijos taryba kreipėsi ir gavo paaiškinimus iš koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų, taip pat iš ūkio subjektų, užsiimančių grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų supirkimo, pardavimo ir elevatorių paslaugų teikimo veiklomis, ūkio subjektų, vykdančių prekybą mineralinėmis trąšomis, augalų apsaugos produktais bei sėklomis, ir ūkio subjektų, Raseinių-Tauragės regionuose auginančių žemės ūkio kultūras.

¹ Bylos, kurioje yra komercinę paslaptį sudarančios informacijos, 1 tomas, 1–166 lapai, 2 tomas, 1–187¹ lapai, 3 tomas, 1–182¹, 4 tomas, 1–171 lapai, 5 tomas, 1–191¹ lapai, 6 tomas, 1-114 lapai.

² Bylos 1 tomas, 18 lapas.

³ Bylos, kurioje yra komercinę paslaptį sudarančios informacijos, 7 tomas, 44-91 lapai.

⁴ Bylos 1 tomas, 57-58 lapai.

⁵ Bylos 1 tomas, 63 lapas.

1. Koncentracijoje dalyvaujantys ūkio subjektai ir jų vykdoma veikla

(6) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 8 straipsnio 2 dalies 2 punktu ir Pranešimo apie koncentraciją pateikimo ir nagrinėjimo tvarkos, patvirtintos Konkurencijos tarybos 2015 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 1S-82/2015, 12.1 punktu, koncentracijoje dalyvaujančiais ūkio subjektais laikomi kontrolę įgyjantis ūkio subjektas – koncernas „ACHEMOS GRUPĖ“, ir ūkio subjektas, kurio kontrolė įgyjama, – UAB „LP grupė“.

(7) Kiekvieno iš koncentracijoje dalyvaujančių ir su jais susijusių ūkio subjektų bendrosios pajamos 2016 m. buvo didesnės nei 1,45 mln. eurų, o koncentracijoje dalyvaujančių ir su jais susijusių ūkio subjektų suminės bendrosios pajamos 2016 m. buvo didesnės nei 14,5 mln. eurų.

(8) Kontrolę įgyjantis ūkio subjektas koncernas „ACHEMOS GRUPĖ“ ir su juo susiję ūkio subjektai teikia konsultacines verslo ir valdymo paslaugas; generalinių krovinių, biriųjų ir skystųjų trąšų, grūdų, ro-ro krovinių, naftos ir cheminių produktų krovos ir sandėliavimo paslaugas; uosto vilkikų paslaugas, laivų frachtavimo ir agentavimo paslaugas; elevatorių paslaugas; švietimo ir ugdymo paslaugas mokyklinio ir ikimokyklinio amžiaus vaikams; vagonų nuomos, krovinių gabenimo geležinkeliu, ekspedijavimo paslaugas; laivų remonto ir techninės priežiūros paslaugas; kruizinių laivų aptarnavimo paslaugas; jachtų krantinių priežiūros ir eksploatacijos paslaugas; dienraščių valdymo, laikraščių ir kitų gaminių spausdinimo paslaugas; viešbučių, restoranų, sveikatingumo ir grožio paslaugas; reklamos paslaugas; finansų maklerių ir draudimo brokerių paslaugas; fizinės apsaugos, apsaugos sistemų diegimo ir priežiūros, gesinimo priemonių priežiūros paslaugas; mokymo paslaugas darbų saugos ir sveikatos klausimais; strateginių dokumentų rengimo, tyrimų, mokymų ir konsultacijų, projektų valdymo paslaugas; gamina ir prekiauja azoto trąšomis, azotiniais junginiais, angliarūgšte, deguonimi, dujomis, kitais pramoniniais cheminiais produktais; vykdo prekybą grūdais, pašarais, durpių produktais, sėklomis, trąšomis ir agrocheminiais produktais; gamina metalo gaminius; gamina ir tiekia energiją.

(9) UAB „LP grupė“, kurios kontrolė įgyjama, teikia verslo valdymo konsultacijas. Su UAB „LP grupė“ susiję ūkio subjektai teikia grūdų elevatorių paslaugas, superka grūdus, prekiauja grūdais, trąšomis ir agrocheminiais produktais, sėklomis, pašarais ir papildais, veterinarijos prekėmis.

2. Su koncentracija susijusi koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų vykdoma veikla

(10) Su koncernu „ACHEMOS GRUPĖ“ ir UAB „LP grupė“ susijusių ūkio subjektų uždarosios akcinės bendrovės „AGROCHEMA“ ir AB „LITAGROS PREKYBA“ vykdomos veiklos horizontaliai sutampa superkant ir parduodant grūdines, aliejingų sėklų ir ankštines kultūras, teikiant elevatorių paslaugas, prekiaujant mineralinėmis trąšomis, augalų apsaugos produktais ir sėklomis. Kadangi AB „LITAGROS PREKYBA“ platina iš UAB „AGROCHEMA“ įsigyjamas azoto trąšas, koncentracijos dalyvius sieja vertikalios pobūdžio santykiai, susiję su azoto trąšų platinimu.

(11) Toliau Nutarime yra analizuojama ir vertinama tik ta koncentracijos dalyvių ir su jais susijusių ūkio subjektų veikla, kurioje, preliminariu vertinimu, tikėtina, jog koncentracija galėtų turėti poveikį, t. y. grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų supirkimo veikla ir prekyba azoto trąšomis.

2.1. Grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų supirkimas 50 km atstumu nuo elevatoriaus

(12) Koncentracijos dalyviai superka ir parduoda grūdines (kviečiai, miežiai, kvietrugiai, rugiai, grikliai, avižos, kukurūzai ir kt.), aliejingų sėklų (rapsai ir kt.) ir ankštines (pupos, žirniai ir kt.) kultūras. Nurodytų kultūrų supirkimo ir perpardavimo veikloje yra naudojami elevatoriai –

specialūs statiniai, kuriuose saugomi dideli kiekiai grūdų ir yra įrengtos sistemos grūdų džiovinimui, valymui ir grūdų išlaikymui ilgą laiką⁶.

(13) Koncentracijos nagrinėjimo metu nustatyta, jog stambieji augintojai žemės ūkio kultūras į elevatorius veža 200 km ir didesniu atstumu, nes siekia žemės ūkio produkciją patys eksportuoti per Klaipėdos arba Rygos uostus, arba parduoti ją regionuose, esančiuose arčiau uosto, nes elevatoriuose, esančiuose arčiau uosto, yra siūloma didesnė supirkimo kaina. Smulkieji augintojai žemės ūkio produkciją į elevatorių veža apie 50 km atstumu nuo savo buvimo vietos, kadangi smulkaus augintojo tiekami mažesni žemės ūkio kultūrų kiekiai gali būti nepakankami padengti papildomas transportavimo išlaidas vežant prekes didesniu nei 50 km atstumu.

(14) Žemiau esančioje lentelėje Nr. 1 pateikiama informacija apie 2016 m. koncentracijos dalyvių grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų supirkimo dalį Lietuvoje.

Lentelė Nr. 1

Ūkio subjekto pavadinimas	Supirkimų dalis 2016 m. pagal vertę (proc.)	Supirkimų dalis 2016 m. pagal apimtį (proc.)
UAB „AGROCHEMA“	[5-10] %	[5-10] %
AB „LITAGROS PREKYBA“	[10-20] %	[10-20] %
<i>Koncentracijoje dalyvaujantys asmenys kartu</i>	<i>[10-20] %</i>	<i>[10-20] %</i>
Konkurentai	[80-90] %	[80-90] %
Bendras supirkimų dydis	100 %	100 %

(15) Koncentracijos nagrinėjimo metu nustatyta, kad UAB „AGROCHEMA“ Lietuvoje valdo tris elevatorius, kuriuose yra superkamos grūdinės, aliejingų sėklų, ankštinės kultūros, t.y.: Viduklėje, Kupiškyje bei Šeduvoje, taip pat naudojasi susijusiam ūkio subjektui UAB „Žemaitijos grūdai“ priklausančiu elevatoriumi Plungėje. Su ūkio subjektu, kurio kontrolė įgyjama, susiję ūkio subjektai valdo šešis elevatorius Lietuvoje: AB „LITAGROS PREKYBA“ priklauso elevatoriai Biržuose, Kėdainiuose, Marijampolėje, Vilkaviškyje, Tauragėje ir Viduklėje. AB „LITAGROS PREKYBA“ taip pat naudojasi susijusiam ūkio subjektui UAB „Joniškio elevatorius“ priklausančiu elevatoriumi Joniškėje. Koncentracijoje dalyvaujančių asmenų valdomuose elevatoriuose yra superkamos visos kultūros, kurias priima elevatoriai.

(16) Apytiksliai 50 km atstumu vienas nuo kito yra išsidėstę trys koncentracijoje dalyvaujančių asmenų valdomi elevatoriai: po vieną AB „LITAGROS PREKYBA“ priklausančių elevatorių Tauragėje ir Viduklėje (Raseinių r.), ir vienas UAB „AGROCHEMA“ elevatorius Viduklėje (Raseinių r.).

(17) Lentelėje Nr. 2 pateikiama informacija apie koncentracijoje dalyvaujančių asmenų ir su koncentracijos dalyviais nesusijusių asmenų elevatorių atstumus.

⁶ Elevatorių sudaro cilindro formos statiniai, sujungti su darbinio pastatu, kuriame yra transportiniai ir technologiniai įrenginiai. Grūdinės, aliejingų sėklų ir ankštinės kultūros elevatoriuje pasveriamos, išvalomos nuo priemaišų, išdžiovinamos ir saugomos. Elevatorių sudaro laboratorija, svarstyklės (automobilinės ir / arba geležinkelio), operatorinė, džiovykla, kompensaciniai bokštai, saugojimo bokštai.

Lentelė Nr. 2

Koncentracijoje dalyvaujantis asmuo	Koncentracijoje dalyvujančio asmens elevatoriaus adresas	Atstumas tarp koncentracijoje dalyvujančio asmens elevatoriaus ir UAB „Raseinių grūdai“ elevatoriaus, esančio Žieveliškės g. 2, Kalnujai, Raseinių r. (km)	Atstumas tarp koncentracijoje dalyvujančio asmens elevatoriaus ir UAB „Agrokonzerno grūdai“ elevatoriaus, esančio Pramonės g. 16G, Tauragė (km)	Atstumas tarp koncentracijoje dalyvujančio asmens elevatoriaus ir UAB „AGRORODEO“ naudojamo elevatoriaus, esančio Gylių km, Viduklės sen., Raseinių r. (km)	Atstumas tarp koncentracijoje dalyvujančio asmens elevatoriaus ir UAB „Ariogalos grūdai“ elevatoriaus, esančio Žemaičių g. 30, Ariogala Raseinių r. sav. (km)
UAB „AGROCHEMA“	Virgainių k., Viduklės sen., Raseinių r.	21,2	51,1	10	49
AB „LITAGROS PREKYBA“	Miškininkų g. 2B, Viduklės glž. st., Virgainių k., Viduklės sen., Raseinių r.	20,3	50,2	9	48
	Pramonės g. 20, Tauragė	68,5	0,70	62	96

(18) Koncentracijos nagrinėjimo metu surinkti duomenys rodo, kad apytiksliai 50 km atstumu nuo koncentracijos dalyvių valdomų Tauragėje ir Viduklėje (Raseinių r.) esančių elevatorių yra kitiems ūkio subjektams priklausantys elevatoriai – UAB „Raseinių grūdai“ priklausantis elevatorius, UAB „Agrokonzerno grūdai“ priklausantis elevatorius, UAB „Ariogalos grūdai“ priklausantis elevatorius ir stambiam ūkininkui priklausantis elevatorius, kurio paslaugomis superkant žemės ūkio kultūras naudojasi (t. y. valdo) UAB „AGRORODEO“, superkantis grūdines, aliejingų sėklų ir ankštines kultūras. Taigi, Raseinių-Tauragės regionuose be koncentracijos dalyvių valdomų elevatorių yra dar bent trims skirtingiems ūkio subjektams priklausantys elevatoriai⁷.

(19) Viename elevatoriuje žemės ūkio kultūras gali supirkinėti vienas supirkėjas, taip pat viename elevatoriuje žemės ūkio kultūras gali supirkinėti keli skirtingi supirkėjai, siūlantys skirtingas supirkimo kainas. Koncentracijos nagrinėjimo metu taip pat nustatyta, jog Raseinių ir Tauragės regionuose yra pakankamai grūdų supirkėjų, todėl ūkininkai turi pasirinkimą, kuriam supirkėjui parduoti grūdus. Be to, nagrinėjimo metu surinkti duomenys rodo, kad ūkininkui nebūtinai pačiam reikia vežti parduodamą produkciją į elevatorius, nes grūdų supirkėjai atvažiuoja į ūkininko laukus ir patys pasiima superkamą produkciją. Apklausti Raseinių regiono ūkininkai Konkurencijos tarybai nurodė, jog supirkti grūdinių, ankštinių ir aliejingų sėklų kultūrų atvažiuoja supirkėjai ne tik iš Lietuvos, bet ir iš Latvijos.

(20) Pažymėtina, jog plečiant žemės ūkio kultūrų supirkimo atstumą nuo koncentracijos dalyvių valdomų elevatorių didesniu nei 50 km atstumu, elevatorių, kuriuose superkamos žemės ūkio kultūros, skaičius didėja. Pavyzdžiui, 100 km atstumu nuo koncentracijos dalyvių elevatorių Raseinių-Tauragės regionuose yra aštuoniolika su koncentracijos dalyviai nesusijusiems asmenims priklausančių elevatorių.

⁷ Pagal Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 18 dalį UAB „Raseinių grūdai“ ir UAB „Agrokonzerno grūdai“ yra susiję ūkio subjektai.

2.2. Nemažmeninė prekyba azoto trąšomis Lietuvoje

(21) Su kontrolę įgyjančiu ūkio subjektu susijęs ūkio subjektas AB „Achema“ yra vienintelis mineralinių azoto (N) trąšų gamintojas Lietuvoje. AB „Achema“ gaminamos azoto trąšos yra: 1) amonio salietra, 2) kalcio amonio salietra, 3) azoto trąšos su kalciumu, 4) azoto trąšos su sierą, 5) karbamidas, 6) lėto veikimo azotinės trąšos „LITFERT StabillioN“, 7) karbamido ir amonio salietros tirpalas.

(22) Skirtingų rūšių azoto trąšos yra sudarytos iš skirtingų cheminių azoto junginių, sąlygojančių skirtingą azoto trąšų įsisavinimą, todėl skirtingų rūšių azoto trąšos tenkina skirtingus augalų auginimo ir dirvožemio tręšimo poreikius, tačiau atsižvelgiant į azoto trąšose esančius cheminius azoto junginius, kuriuos galima pakeisti, iš dalies pakeisti arba papildyti kitais cheminiais azoto junginiais, azoto trąšas taip pat galima pakeisti viena kita. Vieno pagrindinio elemento mineralinės trąšos (azoto, kalio arba fosforo) gali būti tiesiogiai naudojamos augalų ir dirvožemio tręšimui, taip pat iš vieno pagrindinio elemento (azoto, fosforo arba kalio) mineralinių trąšų gali būti gaminamos: 1) sudėtinės trąšos (susideda tik iš vieno ar dviejų elementų) ir 2) kompleksinės trąšos (sudėtyje yra du arba trys pagrindiniai mineralinių trąšų elementai).

(23) Koncentracijoje dalyvaujantys asmenys prekybą azoto trąšomis vykdo trimis būdais: [KONFIDENCIALI INFORMACIJA]⁸. Koncentracijos nagrinėjimo metu nustatyta, jog [KONFIDENCIALI INFORMACIJA], t.y. vykdant nemažmeninius (angl. *non-retail*) pardavimus, perkami santykinai dideli trąšų kiekiai, prekės yra išfasuotos didelėse pakuotėse, suderinami prekių pristatymo būdai, terminai, atsiskaitymo terminai, kainos paprastai nustatomos [KONFIDENCIALI INFORMACIJA], trąšos pristatomos arba atsiimamos geležinkeliu arba autotransportu pirkejo pasirinkimu.

(24) Lentelėje Nr. 3 yra pateikiama informacija apie 2016 m. vykdytus azoto trąšų nemažmeninius pardavimus, apimančius [KONFIDENCIALI INFORMACIJA], Lietuvoje.

Lentelė Nr. 3

Ūkio subjekto pavadinimas	Pardavimų dalis 2016 m. pagal apimtį (proc.)	Pardavimų dalis 2016 m. pagal vertę (proc.)
UAB „AGROCHEMA“	[30-40] %	[30-40] %
AB „LITAGROS PREKYBA“	[0-5] %	[0-5] %
Koncentracijoje dalyvaujantys asmenys kartu	[30-40] %	[30-40] %
UAB „Agrokoncernas“	[10-20] %	[10-20] %
Akcinė bendrovė „Kauno grūdai“	[5-10] %	[5-10] %
AB „Linus Agro“	[5-10] %	[5-10] %
Uždaroji akcinė bendrovė „Žvalguva“	[5-10] %	[5-10] %
UAB „Baltic Agro“	[5-10] %	[5-10] %
UAB „SCANDAGRA“	[0-5] %	[0-5] %
UAB „BELOR“	[0-5] %	[0-5] %
Uždaroji akcinė bendrovė „Granmax“	[5-10] %	[5-10] %
Kiti konkurentai	[5-10] %	[5-10] %
Konkurentai kartu	[60-70] %	[60-70] %
Viso	100 %	100 %

(25) Koncentracijos nagrinėjimo metu apskaičiuotas bendras koncentracijos lygis nemažmeninės prekybos azoto trąšomis Lietuvoje sektoriuje taikant *Herfindahl-Hirschman* indeksą (toliau – HHI). Lentelėje Nr. 4 pateikiami duomenys apie 2016 m. nemažmeninės prekybos azoto trąšomis Lietuvoje HHI lygį ir pokytį (delta).

⁸ Toliau Nutarime vertinama tik nemažmeninė prekyba azoto trąšomis, kadangi preliminariu vertinimu koncentracija neturėtų įtakos mažmeninei prekybai azoto trąšomis.

(34) Taigi, koncentracijos nagrinėjimo metu vertinti duomenys rodo, kad [KONFIDENCIALI INFORMACIJA] azoto trąšų pardavimai AB „LITAGROS PREKYBA“ sudarė [KONFIDENCIALI INFORMACIJA] proc. tarp visų [KONFIDENCIALI INFORMACIJA] azoto trąšų pardavimų, [KONFIDENCIALI INFORMACIJA] azoto trąšų pardavimai AB „LITAGROS PREKYBA“ sudarė [KONFIDENCIALI INFORMACIJA] proc. tarp visų šios bendrovės azoto trąšų pardavimų. Likusių didžiausių azoto trąšų tiekėjų pardavimų dalis AB „LITAGROS PREKYBA“ sudarė mažiau nei [KONFIDENCIALI INFORMACIJA] proc. tarp visų šių tiekėjų azoto trąšų pardavimų.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a:

(35) Konkurencijos įstatymo II skyriaus trečiajame skirsnyje yra įtvirtintos koncentracijų priežiūrą reglamentuojančios teisės normos. Vadovaudamasi šio skirsnio nuostatomis, Konkurencijos taryba duoda leidimą vykdyti koncentraciją pagal pateiktą pranešimą tais atvejais, jeigu nustato, kad po koncentracijos nebus sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis ar itin apribota konkurencija atitinkamoje rinkoje.

(36) Kadangi Konkurencijos įstatymu siekiama Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos konkurencijos santykius reglamentuojančios teisės suderinimo (Konkurencijos įstatymo 1 straipsnio 3 dalis), vertinant koncentraciją taip pat atsižvelgiama į Europos Sąjungos institucijų praktiką taikant savo tikslais analogiškas teisės normas.

3. Atitinkamų rinkų apibrėžimas

(37) Nagrinėdama šios koncentracijos įtaką konkurencijai, Konkurencijos taryba vertina konkurencijos sąlygas su koncentracija susijusiose atitinkamose rinkose.

(38) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi, atitinkama rinka – tai tam tikros prekės rinka tam tikroje geografinėje teritorijoje. Pagal Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 3 ir 15 dalis, prekės rinka suprantama kaip visuma prekių, kurios pirkėjų požiūriu yra tinkamas pakaitalas viena kitai pagal jų savybes, naudojimą ir kainas, o geografinė teritorija (geografinė rinka) – kaip teritorija, kurioje visi ūkio subjektai susiduria su iš esmės panašiomis konkurencijos sąlygomis tam tikroje prekės rinkoje ir kuri, atsižvelgiant į tai, gali būti atskiriama lyginant su greta esančiomis teritorijomis.

3.1. Grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų supirkimas 50 km atstumu nuo elevatoriaus

(39) Koncentracijos nagrinėjimo metu nustatyta, jog koncentracijos dalyviai superka ir parduoda grūdines, aliejingų sėklų ir ankštines kultūras. Europos Komisija savo praktikoje svarstė, jog grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų supirkimas ir pardavimas gali būti išskiriami į atskiras rinkas⁹: 1) supirkimo rinką, kurioje nurodytos kultūros yra superkamos iš žemdirbių ir jų susivienijimų, ir 2) pardavimo rinką, kurioje didmeniniai platintojai parduoda nurodytas kultūras trečiosioms šalims.

(40) Koncentracijos nagrinėjimo metu nustatyta, kad vertinant grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų pakeičiamumą supirkėjų atžvilgiu, nurodytos kultūros ir jų rūšys yra pakeičiamos tarpusavyje, kadangi elevatoriuose nurodytas kultūras superkantys ūkio subjektai, reaguodami į nežymų ir ilgalaikį kainų padidėjimą galėtų per pakankamai trumpą laiką ir nepatirdami žymių

⁹ Europos Komisijos sprendimas byloje COMP/M.6740 BAYWA / CEFETERA, 9-10 punktai.

išlaidų pradėti supirkti atitinkamas kultūras ir jų rūšis, nes neegzistuoja jokios kliūtys, susijusios su kitos prekės pradėjimu pirkti.

(41) Atsižvelgiant į tai, kad UAB „AGROCHEMA“ ir AB „LITAGROS PREKYBA“ neužsiima grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų auginimu, be to, nustatyta, kad nėra kliūčių koncentracijos dalyviams nesupirkti kurios nors rūšies žemės ūkio kultūros, o nurodytas kultūras koncentracijos dalyviai superka tam, kad jas perparduotų, nustatyta, kad supirkėjo atžvilgiu nurodytos kultūros yra tarpusavyje pakeičiamos, dėl ko šios koncentracijos nagrinėjimo tikslais siauriausiai prekės rinka galėtų būti apibrėžiama kaip grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų supirkimo rinka.

(42) Grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų supirkimo geografinės rinkos apibrėžimas priklauso nuo tiekėjų (augintojų) kategorijos. Stambiesiems augintojams siauriausiai gali būti apibrėžta kaip 200 km atstumas nuo augintojo buvimo vietos iki supirkėjo buvimo vietos, plačiausiai – kaip visa Lietuvos teritorija, kadangi stambūs žemės ūkio kultūrų augintojai stengiasi patys užaugintą produkciją eksportuoti per Klaipėdos arba Rygos uostus arba parduoti ją tuose regionuose, kuriuose siūloma didesnė supirkimo kaina.

(43) Smulkiųjų augintojų atžvilgiu geografinė grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų supirkimo rinka galėtų būti apibrėžiama siauriau, kaip 50 km atstumas nuo augintojo buvimo vietos iki grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų supirkimo vietos, kadangi smulkaus augintojo tiekiami mažesni žemės ūkio kultūrų kiekiai gali būti nepakankami padengti papildomas transportavimo išlaidas pervežant didesniu nei 50 km atstumu. Todėl tikėtina, jog smulkieji augintojai būtų linkę grūdines, aliejingų sėklų ir ankštines kultūras tiekti tam tikrame rajone įsikūrusiems supirkėjams. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, šios koncentracijos nagrinėjimo tikslais supirkimo lygmenyje geografinė grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų rinka siauriausiai galėtų būti apibrėžta kaip grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų supirkimas 50 km atstumu nuo augintojo buvimo vietos iki grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų supirkimo vietos (pvz., elevatoriaus).

(44) Pažymėtina, jog šios koncentracijos nagrinėjimo tikslais prekės ir geografinės rinkos apibrėžimas paliekamas atviru, kadangi nepriklausomai nuo to, koks atitinkamos rinkos apibrėžimas būtų pasirinktas, tai nekeistų koncentracijos vertinimo.

3.2. Nemažmeninė prekyba azoto trąšomis Lietuvoje

(45) Koncentracijos dalyviai prekiauja azoto trąšomis, kurios priskiriamos vieno pagrindinio elemento mineralinėms trąšoms. Be azoto trąšų vieno pagrindinio elemento trąšos yra fosforo ir kalio trąšos. Pažymėtina, jog Europos Komisija koncentracijų bylose mineralines trąšas taip pat skirsto pagal pagrindinį į trąšas įeinantį elementą: 1) azotą (N), 2) fosforą (P) ir 3) kalį (K)¹⁰. Azotas yra išgaunamas cheminio proceso metu, kalis ir fosforas yra išgaunami kasybos proceso metu.

(46) Koncentracijos nagrinėjimo metu nustatyta, kad skirtingų rūšių azoto trąšos tenkina skirtingus augalų auginimo ir dirvožemio tręšimo poreikius, tačiau tam tikrus cheminius azoto junginius galima pakeisti, iš dalies pakeisti arba papildyti kitais cheminiais azoto junginiais. Atsižvelgiant į tai bei į tai, jog tiekėjas gali nesunkiai pradėti tiekti bet kurios rūšies azoto trąšas, šios koncentracijos nagrinėjimo tikslais skirtingų rūšių azoto trąšos laikytinos pakeičiamomis viena kita.

(47) Konkurencijos taryba nustatė, kad azoto trąšų pardavimai platintojams iš esmės nesiskiria nuo pardavimų ūkininkams – abiem atvejais perkami santykinai dideli azoto trąšų kiekiai, prekės yra išfasuotos didelėse pakuotėse, suderinami prekių pristatymo būdai, terminai, atsiskaitymo terminai, kainos paprastai nustatomos [KONFIDENCIALI INFORMACIJA], trąšos pristatomos arba

¹⁰ Europos Komisijos sprendimai bylose Nr. COMP/M. 2524 – *Hydro / SQM / Rotem / JV*, 12 punktas; Nr. IV/M.769 – *Norsk Hydro / Arnyca (Enichem Agricoltura)*, 9 punktas; Nr. COMP/M. 4730 – *Yara / Kemira Growhow*, 11-15 punktai.

atsiimamos tais pačiais būdais ir transporto priemonėmis pirkėjo pasirinkimu. [KONFIDENCIALI INFORMACIJA].

(48) Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, siauriausiai atitinkama prekės rinka šios koncentracijos nagrinėjimo tikslais galėtų būti apibrėžta kaip nemažmeninė prekyba azoto trąšomis, apimanti [KONFIDENCIALI INFORMACIJA].

(49) Pranešimą apie koncentraciją pateikęs ūkio subjekto nuomone, azoto trąšų pardavimo geografinė rinka turėtų būti apibrėžiama kaip Lietuvos teritorija, kadangi visoje Lietuvoje konkurencinės sąlygos iš esmės yra vienodos, nėra jokių kliūčių, susijusių su tam tikra Lietuvos teritorijos dalimi, vykdyti prekybą azoto trąšomis visoje Lietuvoje.

(50) Koncentracijos nagrinėjimo metu surinkti duomenys rodo, kad koncentracijoje dalyvaujantys asmenys vykdydami prekybą azoto trąšomis, jas pristato pirkėjui į jo nurodytą vietą geležinkeliu arba autotransportu arba pirkėjas jas gali pats atsiimti iš koncentracijoje dalyvaujančių asmenų sandėlių geležinkeliu arba autotransportu. Nemažmeninėje prekyboje azoto trąšos yra perkamos dideliais kiekiais, todėl pilnai sukomplektuoto krovinio transportavimo išlaidos, atsivežant / vežant prekes iš bet kurios Lietuvos teritorijos dalies neturėtų ženkliai įtakoti galutinės prekės kainos. Pažymėtina, jog [KONFIDENCIALI INFORMACIJA]. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, šios koncentracijos nagrinėjimo tikslais geografinė rinka apibrėžiama kaip nemažmeninės prekybos azoto trąšomis Lietuvoje rinka.

(51) Pažymėtina, kad tikslus atitinkamos rinkos apibrėžimas paliekamas atviru, kadangi nepriklausomai nuo to, kaip rinka būtų apibrėžta, koncentracijos vertinimas nesikeistų.

4. Koncentracijos įtakos konkurencijai atitinkamose rinkose vertinimas

4.1. Koncentracijos įtakos konkurencijai grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų supirkimo 50 km atstumu nuo elevatoriaus rinkoje vertinimas

(52) Koncentracijos nagrinėjimo metu nustatyta, kad po koncentracijos įgyvendinimo Raseinių-Tauragės regione, kuriame 50 km atstumu vienas nuo kito yra trys koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų elevatoriai, be koncentracijos dalyvių liks bent trims skirtingiems ūkio subjektams priklausantys elevatoriai: UAB „Agrokonzerno grūdai“ bei su juo susijusio ūkio subjekto UAB „Raseinių grūdai“, UAB „AGRORODEO“ ir UAB „Ariogalos grūdai“. Taigi, po koncentracijos įgyvendinimo žemės ūkio augintojams išlieka trijų konkurentų alternatyvūs elevatoriai, kuriuose supirkinėjamos žemės ūkio kultūros.

(53) Koncentracijos nagrinėjimo metu surinkti duomenys rodo, jog į Raseinių-Tauragės regiono ūkininkų laukus pasiimti žemės ūkio kultūrų atvažiuoja patys supirkėjai ne tik iš Lietuvos, bet ir iš Latvijos. Todėl po koncentracijos įgyvendinimo Raseinių-Tauragės regiono ūkininkai turės galimybę žemės ūkio kultūras parduoti ne tik konkurentų elevatoriuose, bet ir pas ūkininkus atvažiuojantiems supirkėjams.

(54) Pažymėtina, jog Koncentracijos nagrinėjimo metu surinkti duomenys rodo, kad žemės ūkio kultūrų augintojai veža žemės ūkio kultūras pardavimui į elevatorius ir didesniu nei 50 km atstumu nuo savo buvimo vietos, t.y. 100 ir netgi 200 km atstumu. Vertinant platesnę geografinę grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų supirkimo rinką nustatyta, kad iki 100 km nuo koncentracijos dalyvių elevatorių, žemės ūkio kultūrų augintojai įgyja alternatyvą produkciją vežti į aštuoniolika kitų elevatorių, valdomų koncentracijos dalyvių konkurentų.

(55) Koncentracijos nagrinėjimo metu surinkti duomenys rodo, kad 2016 m. UAB „AGROCHEMA“ grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų supirkimas sudarė apie [5-10] proc. pagal vertę tarp visų Lietuvoje superkamų nurodytų žemės ūkio kultūrų, o pagal apimtį – apie [5-10] proc. AB „LITAGROS PREKYBA“ 2016 m. grūdinių, aliejingų sėklų ir ankštinių kultūrų supirkimas Lietuvos mastu sudarė apie [10-20] proc. pagal vertę ir [10-20] proc. pagal apimtį.

Kartu koncentracijos dalyviai 2016 m. užėmė apie [10-20] proc. pagal vertę ir apie [10-20] proc. pagal apimtis žemės ūkio kultūrų supirkimo Lietuvoje rinkos.

(56) Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, darytina išvada, jog po koncentracijos įgyvendinimo konkurencija superkant žemės ūkio kultūras nebus itin apribota.

4.2. Koncentracijos įtakos konkurencijai nemažmeninės prekybos azoto trąšomis Lietuvoje rinkoje vertinimas

4.2.1. Horizontalaus pobūdžio koncentracijos poveikio konkurencijai įvertinimas

(57) Konkurencijos taryba nustatė, kad kontrolę įgyjantis ūkio subjektas 2016 m. užėmė apie [30-40] proc. pagal apimtis ir apie [30-40] proc. pagal vertę nemažmeninės prekybos azoto trąšomis Lietuvoje rinkos. Ūkio subjektas, kurio kontrolė įgyjama, 2016 m. nemažmeninės prekybos azoto trąšomis Lietuvoje rinkoje užėmė apie [0-5] proc. pagal apimtis ir apie [0-5] proc. pagal vertę. Po koncentracijos įgyvendinimo 2016 m. koncentracijos dalyviai kartu užimtų apie [30-40] proc. pagal apimtis ir [30-40] proc. pagal vertę nemažmeninės prekybos azoto trąšomis Lietuvoje rinkos dalį.

(58) Didžiausi koncentracijos dalyvių konkurentai 2016 m. nemažmeninės prekybos azoto trąšomis Lietuvoje rinkoje yra UAB „Agrokonzernas“, užimantis apie [10-20] proc. rinkos pagal apimtis ir apie [10-20] proc. pagal vertę, UAB „Granmax“, užimantis apie [5-10] proc. rinkos pagal apimtis ir apie [5-10] proc. pagal vertę, UAB „Žvalguva“, užimanti apie [5-10] proc. pagal apimtis ir apie [5-10] proc. pagal vertę, UAB „Baltic Agro“, užimantis apie [5-10] proc. pagal apimtis ir [5-10] proc. pagal vertę, AB „Kauno grūdai“, užimanti apie [5-10] proc. rinkos pagal apimtis ir apie [5-10] proc. pagal vertę bei AB „Linus Agro“, užimanti apie [5-10] proc. rinkos pagal apimtis ir apie [5-10] proc. rinkos pagal vertę.

(59) Koncentracijos nagrinėjimo metu nustatytas 2016 m. HHI lygis nemažmeninės prekybos azoto trąšomis Lietuvoje pagal vertę sudaro [1 000-2 000], pokytis, įvyksiantis po koncentracijos, sudarytų [$<$ 250]. 2016 m. HHI lygis nemažmeninės prekybos azoto trąšomis Lietuvoje pagal apimtis sudaro [1 000-2 000], pokytis, įvyksiantis po koncentracijos, sudarytų [$<$ 250]. Taigi, po koncentracijos įgyvendinimo tiek pagal vertę, tiek pagal apimtis apskaičiuotas HHI lygis nemažmeninės prekybos azoto trąšomis Lietuvoje rinkoje yra nuo 1 000 iki 2 000, o HHI pokytis nemažmeninės prekybos azoto trąšomis Lietuvoje rinkoje tiek pagal vertę, tiek pagal apimtis yra mažesnis nei 250. Koncentracijos nagrinėjimo metu apskaičiuotas nemažmeninės prekybos azoto trąšomis HHI lygis ir pokytis rodo, jog po koncentracijos įgyvendinimo konkurencijos lygis nemažmeninės prekybos azoto trąšomis Lietuvoje rinkoje neturėtų reikšmingai keistis.

(60) AB „LITAGROS PREKYBA“ užima 12 vietą pagal 2016 m. nemažmeninėje prekyboje azoto trąšomis Lietuvoje parduotų azoto trąšų vertę ir apimtis tarp koncentracijos nagrinėjimo metu nustatytų nemažmeninės prekybos azoto trąšomis Lietuvoje rinkoje veikiančių konkurentų. UAB „AGROCHEMA“ iki koncentracijos įgyvendinimo ir po koncentracijos įgyvendinimo išliks didžiausiu ūkio subjektu, veikiančiu nemažmeninės prekybos azoto trąšomis Lietuvoje rinkoje. Po koncentracijos įgyvendinimo UAB „AGROCHEMA“ užimamos aukščiau nurodytos rinkos dalies pokytis bus neženklus.

(61) Apibendrinant, galima daryti išvadą, kad nors po koncentracijos įgyvendinimo nemažmeninės prekybos azoto trąšomis Lietuvoje rinkoje sumažės konkuruojančių ūkio subjektų skaičius, tačiau išsilygijamo ūkio subjekto ir su juo susijusių bendrovių dalis šioje rinkoje nėra pakankamai reikšminga, tad nagrinėjama koncentracija minėtoje rinkoje nesukels esminių pokyčių.

(62) Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, bei į tai, jog koncentracijoje dalyvaujantys ūkio subjektai susiduria su pakankamai didele konkurencija nemažmeninės prekybos azoto trąšomis Lietuvoje rinkoje, vertinant koncentracijoje dalyvaujančių asmenų horizontalius santykius, darytina išvada, jog įgyvendinus koncentraciją situacija aukščiau nurodytoje rinkoje reikšmingai nesikeis ir konkurencija nebus reikšmingai ribojama.

4.2.2. Vertikalaus pobūdžio koncentracijos poveikio konkurencijai įvertinimas

(63) Koncentracijos nagrinėjimo metu surinkti duomenys rodo, kad UAB „AGROCHEMA“ azoto trąšų pardavimai 2016 m. Lietuvoje sudarė apie [30-40] proc. pagal vertę ir apie [30-40] proc. pagal apimtį visų pardavimų Lietuvoje. Įsigyjamo ūkio subjekto, AB „LITAGROS PREKYBA“ platinamos azoto trąšos sudarė apie [0-5] proc. pagal vertę ir apie [0-5] proc. pagal apimtį tarp visų Lietuvoje platinamų azoto trąšų. Atsižvelgiant į tai, kad įsigyjamas ūkio subjektas užima mažiau nei [0-5] proc. nemažmeninių azoto trąšų pardavimo rinkos, nėra pagrindo teigti, kad dėl koncentracijos AB „Achema“ įgis galimybę reikšmingai riboti kitų įmonių galimybę naudotis ištekliais arba pagrįstai įtarti, kad dėl nagrinėjamo sandorio ji įgis paskatą taip elgtis.

(64) Koncentracijos nagrinėjimo metu surinkti duomenys rodo, kad didžioji dalis Lietuvoje veikiančių azoto trąšų platintojų azoto trąšas importuoja iš trečiųjų šalių, taip pat iš Europos Sąjungos ir Europos Ekonominės Erdvės valstybių narių. Kadangi dauguma apklaustų konkurentų azoto trąšas importuoja ir (arba) azoto trąšas įsigyja iš kitų Lietuvoje veikiančių platintojų, kurie taip pat azoto trąšas importuoja, po koncentracijos įgyvendinimo Lietuvoje azoto trąšas platinantiems ūkio subjektams išliks galimybė importuoti azoto trąšas ir (arba) įsigyti jas iš kitų Lietuvoje veikiančių azoto trąšų platintojų.

(65) Koncentracijos nagrinėjimo metu surinkti duomenys rodo, kad UAB „AGROCHEMA“ [KONFIDENCIALI INFORMACIJA]. Be to, UAB „AGROCHEMA“ jau iki koncentracijos buvo didžiausias azoto trąšų tiekėjas įsigyjamam ūkio subjektui AB „LITAGROS PREKYBA“ ([KONFIDENCIALI INFORMACIJA] proc. pagal vertę; [KONFIDENCIALI INFORMACIJA] proc. pagal apimtį).

(66) Antro didžiausio AB „LITAGROS PREKYBA“ azoto trąšų tiekėjo – [KONFIDENCIALI INFORMACIJA] – azoto trąšų tiekimai AB „LITAGROS PREKYBA“ sudarė [KONFIDENCIALI INFORMACIJA] proc. tarp visų [KONFIDENCIALI INFORMACIJA] azoto trąšų tiekimų, [KONFIDENCIALI INFORMACIJA] azoto trąšų tiekimai AB „LITAGROS PREKYBA“ sudarė [KONFIDENCIALI INFORMACIJA] proc. tarp visų azoto trąšų tiekimų. Likusių keturių įsigyjamo ūkio subjekto didžiausių azoto trąšų tiekėjų tiekimų dalis AB „LITAGROS PREKYBA“ sudarė mažiau nei [KONFIDENCIALI INFORMACIJA] proc. tarp visų azoto trąšų tiekimų. Koncentracijos nagrinėjimo metu surinkti duomenys rodo, kad rinkoje be įsigyjamo ūkio subjekto taip pat veikia daug kitų azoto trąšų platintojų, be to, nustatyta, kad įsigyjamo ūkio subjekto tiekėjai tiekia santykinai nedidelę visų savo platinamų azoto trąšų dalį AB „LITAGROS PREKYBA“. Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes konstatuotina, kad koncentracijos įgyvendinimas neturėtų daryti įtakos AB „LITAGROS PREKYBA“ tiekėjų galimybėms tiekti azoto trąšas Lietuvoje.

(67) Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, bei į tai, jog koncentracijoje dalyvaujantys ūkio subjektai susiduria su pakankamai didele ir intensyvia konkurencija azoto trąšų platinimo Lietuvoje rinkoje, vertinant koncentracijoje dalyvaujančių asmenų tarpusavio vertikalius santykius, darytina išvada, jog įgyvendinus koncentraciją situacija nagrinėjamose rinkose iš esmės nesikeis ir konkurencija nebus itin apribota.

5. Koncentracijos poveikio konkurencijai vertinimo išvados

(68) Remiantis aukščiau išdėstyta informacija, darytina išvada, kad dėl vykdomos koncentracijos nebus sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis, ar itin apribota konkurencija atitinkamose rinkose.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 2 punktu,

Konkurencijos taryba n u t a r i a:

Leisti vykdyti koncentraciją UAB koncernui „ACHEMOS GRUPĖ“ įsigyjant 100 proc. UAB „LP grupė“ akcijų pagal pateiktą pranešimą apie koncentraciją.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Pirmininko pavaduotojas, pavaduojantis pirmininką

Elonas Šatas